

# MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ

## Eğitimde Fırsat Eşitliği Yönergesi

### BİRİNCİ BÖLÜM

#### Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

##### Amaç

**MADDE 1 – (1)** Bu yönergenin amacı; Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde kayıtlı bulunan engelli öğrencilerin akademik, sosyal ve kültürel ortamlara eşit fırsatlarla katılımlarını sağlamaya yönelik usul ve esasların düzenlenmesidir.

##### Kapsam

**MADDE 2 – (1)** Bu Yönerge hükümleri, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde öğrenim gören ve herhangi bir engeli nedeniyle özel ihtiyaçları bulunan öğrencilerin eğitim-öğretim süreçlerine eşit fırsatlarla katılımlarını sağlamaya yönelik usul ve esasları kapsar.

##### Dayanak

**MADDE 3 – (1)** Bu Yönerge; 07/07/2005 tarih ve 25868 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Engelliler Hakkında Kanun, 14/08/2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 03.01.2013 tarih ve 28517 sayılı Resmî Gazete ve devamında 14.02.1014 tarih ve 28913 sayılı Resmî Gazete'de değişikliklerinin yayınlandığı Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği, 07.07.2018.tarih ve 30471 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, sonrasında sırasıyla 11.06.2020, 30.01.2021 ve 01.07.2021 tarihlerinde 31152, 31380, 31528 sayılı Resmi Gazete'lerde değişiklikleri yayımlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği ve 08.03.2022 tarih ve 31772 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Engelli Bireylere Yönelik Sınav Uygulamalarında ve Engelli Kontenjanında Aranacak Sağlık Şartlarına Dair Yönetmelik'e dayanılarak hazırlanmıştır.

##### Tanımlar

**MADDE 4 – (1)** Bu yönergede geçen,

- Birim: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi bünyesinde bulunan Enstitü, Fakülte ve Yüksekokulu,
- Ders: Engelli öğrencinin kayıtlı olduğu bölümde almış olduğu ve yükümlülüğü bulunan dersleri,
- Engelsiz MSGSÜ Birimi: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi bünyesinde bulunan engelli öğrenci birimini,
- İlgili Kurul: Bölümlerde Bölüm Kurulu, Fakültelerde Fakülte Yönetim Kurulu ve Fakülte Kurulu, Üniversite'de Üniversite Yönetim Kurulu ve Üniversite Senatosu'nu,

- e) Engelli Öğrenci: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen ve bu durumu engelli sağlık kurulu raporu ile tespit edilmiş yükseköğrenim öğrencisini veya adayını,
- f) Rektör: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Rektörü'nü,
- g) Senato: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Senatosu'nu,
- h) Sınav: Engelli öğrencinin almış olduğu derslere ait sınavları,
- i) Üniversite: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'ni ifade eder.

## İKİNCİ BÖLÜM

### Eğitim Öğretim Uygulamaları

#### Ders Uygulamaları

**MADDE 5 – (1)** Engelli öğrencilerin fırsat eşitliğı çerçevesinde öğrenim görebilmesi amacıyla ders öncesinde, sırasında ve sonrasında aşağıdaki hususlara özen gösterilmesi önemlidir:

- a) Ders müfredatlarında/izlencelerinde engelli bireylerin herhangi bir akademik uyarlamaya ihtiyaç duyması durumunda dersin sorumlu öğretim üyesi ile iletişime geçmesi gerektiğı belirtilmelidir.
- b) Öğretim elemanları kendilerine ulaşmış olan engelli öğrencilere ilişkin kişisel verileri gizli tutmakla yükümlüdür.
- c) Öğretim elemanları engelli öğrencilere yönelik ders materyali konusunda Engelsiz MSGSÜ Birimi ile iş birliğı yapar.
- d) Sınıflarda engelli öğrencilerin oturma ihtiyaçlarını karşılayacak tedbirler alınır.
- e) Öğretim elemanları özellikle işitme engelli öğrencilerin talebi halinde derslerini yüzü sınıfa dönük olarak anlatır.
- f) Kurum bütçesinin elverişli olması durumunda, işitme cihazı kullanan öğrencilerin talebi doğrultusunda dersliklerdeki arka plan gürültüsünü ve yansımayı azaltan teknik sistemler (FM Frequency Modulation gibi) temin edilir.
- g) Engel durumundan kaynaklanan ihtiyaçları doğrultusunda engelli öğrenciler öğretim elemanının onayını alarak derslerde ses kayıt cihazı ile kayıt alabilir. Öğretim elemanı bu durumu uygun bulmuyorsa, dersin özelliğine göre başka çözümler geliştirir.
- h) Bilgisayarla yapılan uygulamalı derslerde hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin kullanabileceğı bilgisayarlar bulundurulur. Bu bilgisayarlara erişilebilirliğı sağlayan gerekli programlar yüklenir ya da gerekli donanım takviyesi yapılır.

- i) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin dersle ilgili görsel materyalleri görenlerle eşit miktarda kavrayabilmesi için dersi veren öğretim elemanı tarafından sesli betimleme yapılır.
- j) Engelli öğrenciler özel durumlarının zorlaması halinde gerekçelerini belirterek derslerini muadil diğer kurum derslerinden takip etmeyi talep edebilirler. İlgili kurullar tarafından kabul edilmesi halinde uygun görülen süreler için buna izin verilebilir.
- k) Engelli öğrencilere verilen ödev ve projeler bu öğrencilerin engel grubu dikkate alınarak özel durumlarına göre uyarlanır.
- l) Her birim eğitim-öğretim yılı başında uygulanan oryantasyon etkinlikleri kapsamında yeni kayıt yaptırmış olan engelli öğrencilerine konuyla ilgili üniversite birimleri ve ilgili yönergeler hakkında bilgi vererek gerekli yönlendirmeleri yapar.

### **Sınav Uygulamaları**

**MADDE 6 – (1)** Engelli öğrencilerin fırsat eşitliği çerçevesinde öğrenim görebilmesi amacıyla sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında aşağıdaki hususlara özen gösterilmesi önemlidir:

- a) Sınav öncesinde sınava katılacak engelli öğrenci olup olmadığı kontrol edilir ve sınav salonlarının seçimi, farklı engel grupları çerçevesinde değerlendirilerek, erişilebilirlik kuralları da göz önünde bulundurularak yapılır,
- b) Sınav görevlilerince sınav saatleri, sınav yerleri ve soruları vb. gibi duyurular engel grupları göz önünde bulundurularak yapılır.
- c) Engelli öğrencilerin ihtiyaç duymaları halinde sınavlara yardımcı araç ve gereç ile (işitme cihazı, teleskopik gözlük, prizmatik gözlük, büyüteç vb.) girmelerine izin verilir.
- d) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin yazılı sınavlarına refakat edecek, sınav olunan ders ile ilgili terminolojiye hâkim olan okuyucu – işaretleyici gözetmen görevlendirilir.
- e) Engelli öğrencilere zorunlu olması durumunda farklı ortam ve platformlarda da sınav yapılabilir.
- f) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilere özel ihtiyaçları doğrultusunda farklı formatlarda (büyütülmüş punto, kabartma yazı, ses dosyası, vb.) soru kâğıdı hazırlanır.
- g) Görme, işitme zorluğu ve dikkat eksikliği, hiperaktivite, disleksi – disgrafi, distoni v.b. gibi sorunlar yaşayan engelli öğrencilerin talebi ve ilgili kurulların uygun bulması halinde bu öğrencilerin bir gözetmen eşliğinde tek kişilik bir ortamda sınava girmeleri sağlanır.

h) Konuşma (kekemelik, afazi, disfazi, vb.) ve işitme bozukluğu olan öğrenciler için sözlü sınav uygulamalarında uyarlama veya uygun ölçme ve değerlendirme metotları kullanılır.

i) Okuyucu-işaretleyici/yazıcı ya da büyük puntolu soru kâğıdı ya da kitapçığı ile sınava giren görme engelli öğrencilere, doğuştan ağır işitme engeli olanlara, yazma ve hareket güçlüğü çeken öğrencilere ve ilgili kurullar tarafından ek süre ihtiyacı tespit edilen diğer öğrencilere “sınav süresinin yarısı kadar” ek süre verilebilir. Bu ek süreye sınava hazırlık ve yerleşme süresi dahil değildir.

j) Engelli öğrencilerin kullandıkları ilaç, tıbbi malzeme vb. ile sınava girmelerine izin verilir.

k) Sınav esnasında ihtiyaç duyulması halinde, engelli öğrencilerin, karşılaşabilecekleri biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarından dolayı, görevli nezaretinde, geri dönmek kaydıyla sınava kısa süreliğine ara vermesine sınav görevlisi tarafından izin verilebilir.

l) Yukarıda belirtilmemiş özel durumlarda öğrencinin sınavı sorunsuz geçirmesi yönünde mümkün olan önlemlerin alınmasına önem verilir.

### **Ders Muafiyeti ve İntibak**

**MADDE 7 – (1)** Engelli öğrencilerin özel durumları nedeniyle almaları mümkün olmayan teorik ve uygulamalı dersler için muafiyet yerine, ilgili birimin onayı ile öğrencinin durumuna göre akademik danışmanın ve dersi veren öğretim üyesinin görüşleri doğrultusunda intibak yapılır veya intibakın mümkün olmadığı durumlarda öğrencinin muaf tutulmasının istendiği dersin niteliğine göre (zorunlu/seçmeli) aynı kredide başka bir dersi seçmesi sağlanır.

### **Kısmi Zamanlı Öğrenci ve Gönüllü Öğrenci Desteği**

**MADDE 8 – (1)** Engelli öğrencilere, öğretim gördükleri bölüm tarafından gerekli görülen durumlarda ders çalışma konusunda kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrenci destek hizmeti verilebilir.

(2) Bu hizmetin sağlanması için;

a) Engelsiz MSGSÜ Birimi, engelli öğrencilerin eğitim gördükleri programın bağlı olduğu Bölüm bünyesinde yeterli kısmi zamanlı öğrenci desteği sağlanması için gerekli koordinasyon çalışmaları yapar.

b) Kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrencinin, engelli öğrencinin eğitim gördüğü alanla ilişkili olması önemlidir.

c) Engelsiz MSGSÜ Birimi, engelli öğrencilerin eğitim gördükleri programın bağlı olduğu Bölümle, engelli öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda, tahsis edilen kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrencilerin verecekleri destek hizmetini koordine eder.

d) Gönüllü öğrenci desteği, Engelsiz MSGSÜ Birimi'ne yapılan gönüllülük başvurularının değerlendirilmesi suretiyle de bölümlere yönlendirilme yoluyla gerçekleştirilebilir.

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

### Hizmetlere Erişim

#### Mimari Erişilebilirlik

**MADDE 9 – (1)** Engelli öğrencilerin Üniversitenin açık ve kapalı mekanlarında güçlük çekmeden erişimlerinin sağlanması için aşağıdaki düzenlemeler yapılır:

a) Üniversitenin yeni yapılanmasında yer alacak tüm mimari alanlar, özel bir ek tasarıma veya düzenlemeye gerek duyulmaksızın, mümkün olduğunca (engelli öğrenciler de dikkate alınarak) herkes tarafından kullanılabilir şekilde (evrensel tasarım ilkeleri doğrultusunda), ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak tasarlanır.

b) Mevcut ve tarihi binalarda mimari erişilebilirliğe ve dersliklere yönelik ulusal ve uluslararası standartlar göz önüne alınarak, yapı ya da mekâna uygun ve uyarlanabilen projelerle gerekli tadilatlar yapılır.

c) Hareket engeli olan öğrenciye mevcut asansörlerin kullanım izni verilir.

d) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin dersliklerini kimsenin yardımı olmadan bulabilmeleri için binalar içinde kabartma yazı dahil gerekli tedbirler alınır.

#### Bilgiye Erişim

**MADDE 10 – (1)** Üniversitenin kullandığı tüm elektronik sistemler ve teknolojiler engelli öğrencilerin ihtiyaçlarına göre düzenlenir. Üniversite web sitesi ana sayfası, Üniversiteye bağlı

birimlerin internet sayfaları, öğrenci otomasyon sistemi ve web tabanlı eğitim yapan bölümler gelişen ve değişen teknolojiler kullanılarak geliştirilir ve düzenli olarak güncellenir.

(2) Engelli öğrencilerin üniversite kütüphanesinden talep ettikleri yayınlar, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na uygun olarak istedikleri formatta çoğaltılır veya ödünç olarak verilir.

(3) Engelli öğrencilerin dersleriyle ilgili ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunacak her türlü materyal, talebi doğrultusunda öğrencinin istediği formatta (MP3, Braille, DOC, DOCX, PDF vb.) hazırlanması Engelsiz MSGSÜ Birimi tarafından koordine edilir.

### **Sağlık ve Rehabilitasyon Hizmetlerine Erişim**

**MADDE 11 – (1)** Üniversitede öğrenimini sürdüren engelli öğrencilerin Üniversite tarafından sunulan sağlık hizmetlerinden yararlanmaları için gerekli erişilebilirlik düzenlemeleri yapılır.

(2) Üniversitede öğrenimini sürdüren engelli öğrencilerin engellilik raporu alma veya yenilemeleri, hekim değerlendirmesi doğrultusunda hizmetlerden faydalanma süreçlerinde bilgilendirme ve yönlendirmeye yönelik destek sağlanır.

(3) Eğitim öğretim dönemleri içerisinde, herhangi bir nedenle meydana gelen uzun süreli veya kalıcı yeti kayıpları nedeniyle öğrenimini sürdürme noktasında güçlük yaşayan öğrencilerin, eğitim öğretim faaliyetlerine tam ve etkin bir şekilde katılımını zorlaştıran, kısıtlayan veya imkânsız hale getiren sorunların çözümüne yönelik, Üniversitenin koşulları doğrultusunda psikolojik, medikal, oryantasyon ve mobilite konularında destek sağlanır.

## **DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**

### **Çeşitli ve Son Hükümler**

#### **İyi Tutum**

**MADDE 12 – (1)** Üniversitede görev yapan her düzeydeki akademik ve idari personelin engelli öğrencilere iyi tutum sergilemeleri esastır.

(2) Akademik ve idari personelin iyi tutumla ilgili Engelsiz MSGSÜ tarafından yürütülen bilinç düzeyini artırma amaçlı hizmet içi eğitimlere katılımı sağlanır.

(3) Akademik personelin sınav ve ders uygulamalarına yönelik engel gruplarına uygun materyal hazırlama ve danışmanlık konusundaki hizmet içi eğitimlere katılmaları sağlanır.

## **Sosyal / Kültürel Etkinlikler ve İmkanlar**

**MADDE 13** – (1) niversite, engelli öğrencilerin niversitenin düzenlediği kültür ve spor etkinliklerine katılmalarını teŖvik eder ve bu konuda gerekli kolaylıkları sağlar.

(2) niversite, engelli öğrencilerin yaratıcı, sanatsal ve entelektüel kapasitelerini geliŖtirme ve kullanmaları için imkanlar ölçüsünde gerekli tedbirleri alır.

(3) Engelsiz MSGSÜ Birimi, maddi güçlüğü bulunan engelli öğrencilerin burs ve yurt ihtiyaçlarının karŖılanması için ilgili birimlerle koordinasyonda destek hizmeti verir.

(4) Engelsiz MSGSÜ Birimi, engelli öğrencilere istihdam imkanlarını araŖtırır ve mesleklere iliŖkin bilgilendirme yapar.

## **Hizmetlerden Yararlanma**

**MADDE 14** – (1) Bu Yönergede belirtilen hizmetlerden yararlanılabilmesi için üniversitede eğitim alan engelli öğrencilerin ğrenci İŖleri Daire BaŖkanlıđı'na yazılı olarak baŖvurması gerekir. Yapılan baŖvurular, ilgili Fakülteler aracılığı ile bölümlere ve ayrıca Engelsiz MSGSÜ Birimi'ne iletilir.

## **Afet ve Acil Durumlar**

**MADDE 15** – (1) Afet ve acil durumlarda engelli öğrencilerin buldukları meknı güvenli bir Ŗekilde terk edebilmeleri için ilgili birim tarafından gerekli düzenlemeler yapılır.

## **Hüküm Bulunmayan Haller**

**MADDE 16** – (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde, engelli öğrencinin kayıtlı olduğu birimin yazılı talebi üzerine, niversite, Engelsiz MSGSÜ Birimi'nin grŖn alarak gerekli kararı verir ve uygulamayı yapar.

## **Yürürlük**

**MADDE 17 – (1)** Bu Yönerge Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiđi tarihte yürürlüđe girer.

### **Yürütme**

**MADDE 18 – (1)** Bu Yönerge hükümlerini Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Rektörü yürütür.